



Mark Rothko

"Color Field Painting"



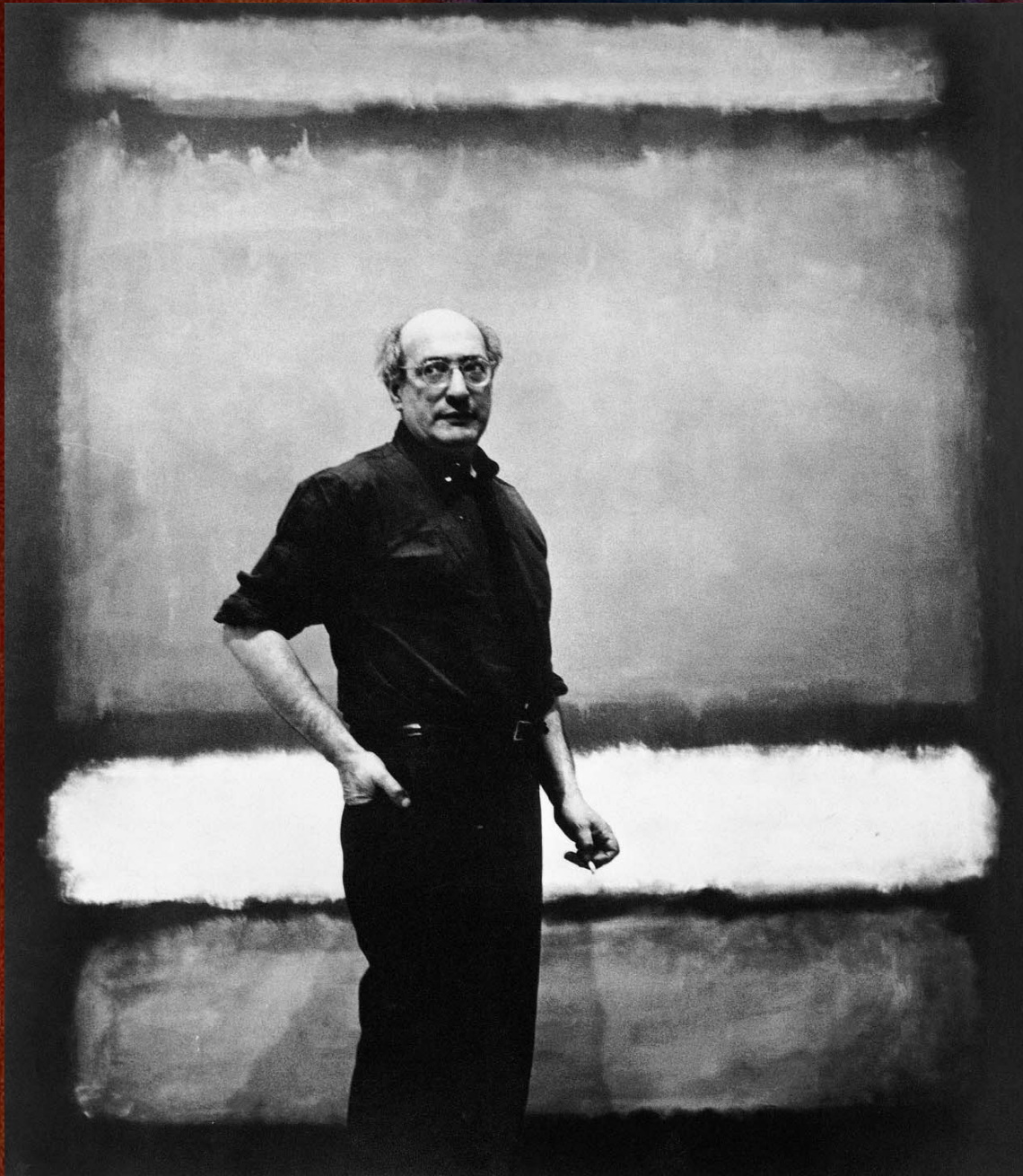
Jakou moc má umění? Můžete ho prožívat jako lásku nebo smutek? Může změnit váš život? Tyto zdánlivě nemožné otázky dává Simon Schama, autor cyklu Síla umění, úvodem závěrečné epizody Rothko pojmenované po americkém abstraktním malíři.

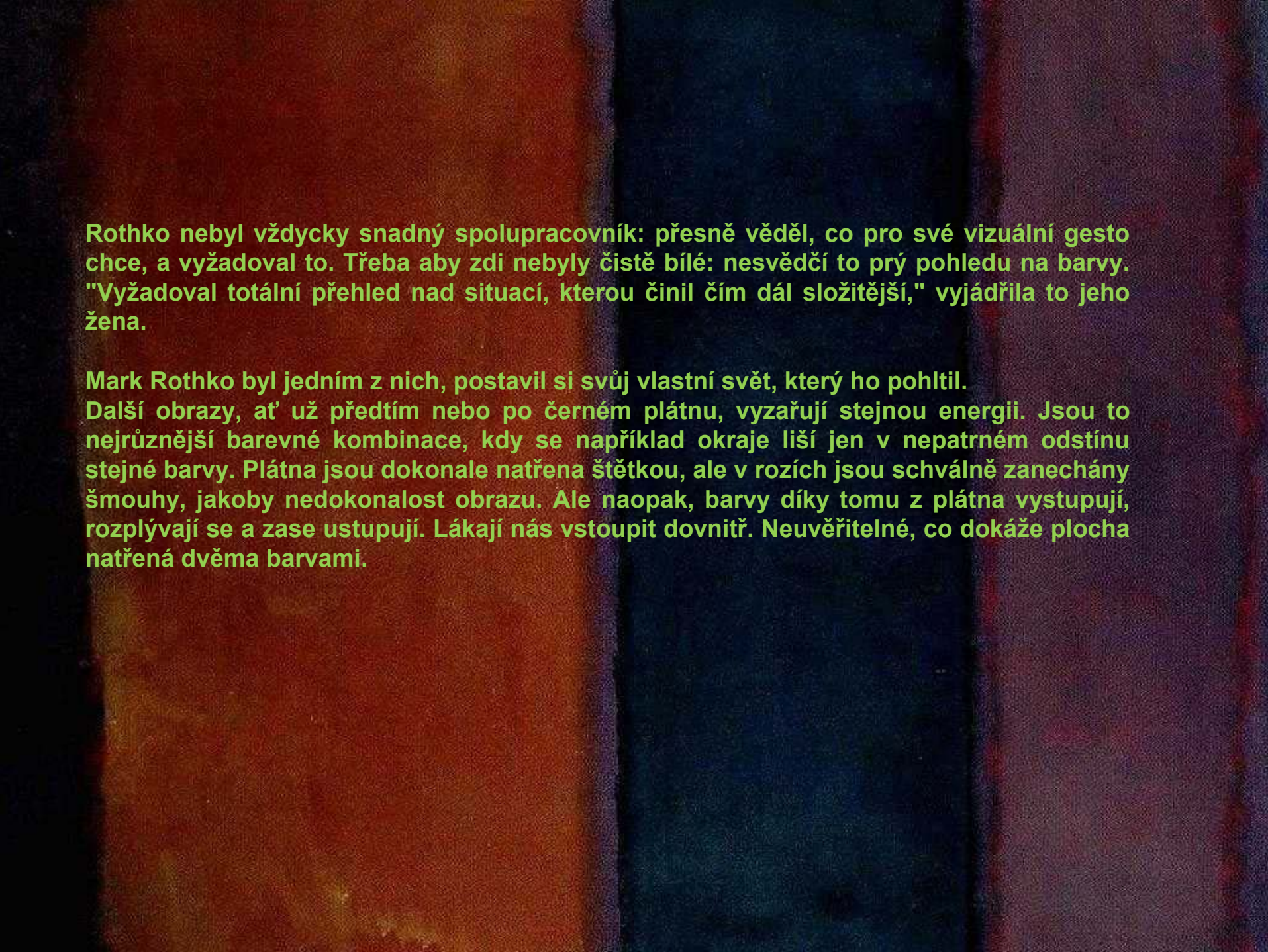
V prvních letech dvacátého století otevřela Amerika náruč rodině Rothkowitzů z Dvinska, stejně jako milionům Židů z celého světa. Po třiceti letech bídy se vypracoval mezi přední americké malíře. Svým obrazům chtěl dát emocionální sílu starých mistrů. Pracoval s velkými vertikálními plátny s kontrastujícími barevnými pásy. Na první pohled překvapí bezednou hloubkou, jsou svítivé, jiskřící, zvou do hlubokého, zářivého, vzdáleného neznáma. Podle Schamy jeho obrazy jsou rovnocenné dílům jeho dvou bohů: Rembrandta a Turnera. Vyzařuje z nich stejně silné magnetické pole.

Mark Rothko (vlastním jménem Marcus Rothkowitz) se narodil 25. září 1903 v Litvě, ve městě Dvinsk. Roku 1913 jeho rodina přesídlila do USA. V letech 1921-1923 studoval na Yale University v New Havenu. Spolu s Barnettem Newmanem byl zakladatelem a hlavním představitelem "Color Field Painting", varianty abstraktního expresionismu. Zastánci tohoto směru kladli důraz především na barevnost s dominujícími stejnými či velmi podobnými barvami, které nalezl od Jacksona Pollocka a malířů jemu blízkých, nanášeli štětcem na velké plochy. Mark Rothko zemřel dobrovolně 25. února 1970 v New Yorku.

Když mu bylo deset let, musel s rodinou emigrovat do USA. Zde se společně s Jacksonem Pollockem stali hlavními osobnostmi amerického moderního umění. Mark Rothko na rozdíl od Jacksona Pollocka objevil kouzlo v jednoduché barevnosti.

Na začátku zkoušel figurální malbu, ale to jen proto, aby se posunul dál, někam, kde předním nikdy nikdo nebyl. Postavy a předměty se z obrazů začaly vytrácet a Rothko se začal uchylovat k jednodušším věcem na pohled, ale s daleko složitějším smyslem.





Rothko nebyl vždycky snadný spolupracovník: přesně věděl, co pro své vizuální gesto chce, a vyžadoval to. Třeba aby zdi nebyly čistě bílé: nesevčí to prý pohledu na barvy. "Vyžadoval totální přehled nad situací, kterou činil čím dál složitější," vyjádřila to jeho žena.

Mark Rothko byl jedním z nich, postavil si svůj vlastní svět, který ho pohltit. Další obrazy, ať už předtím nebo po černém plátnu, vyzařují stejnou energii. Jsou to nejrůznější barevné kombinace, kdy se například okraje liší jen v nepatrném odstínu stejné barvy. Plátna jsou dokonale natřena štětkou, ale v rozích jsou schválně zanechány šmouhy, jakoby nedokonalost obrazu. Ale naopak, barvy díky tomu z plátna vystupují, rozplývají se a zase ustupují. Lákají nás vstoupit dovnitř. Neuvěřitelné, co dokáže plocha natřená dvěma barvami.



Modrá a šedá



Červená na hnědé



Bílá přes červenou



Fialová zelená a červená, 1951











Své obrazy oprošťuje od jakýchkoliv tavrů a symbolů, konkrétní obrazce zkrátka neexistují. Nechává působit pouze barvy a vytváří tak duchovní, intimní a tajemnou atmosféru.

Svá díla maloval na obrovská plátna, což mělo zcela logický důvod - člověk, který pak stál před jeho obrazem a zprava ani zleva neviděl nic jiného než jen plátno, si tyto zvláštní okamžiky mohl lépe vychutnat. Jednoduše- je to působivější, než pokud bychom se dívali na stejný obraz ve formátu A4.

Pokud uvidíte Rothkův obraz v knize nebo na plakátu, nikdy nedokážete pochopit jeho poselství. Plátna jsou charakteristická svojí velikostí (i 2,5 metru na 2 metry), nehledě na to, že na reprodukci nemusíme rozpoznat drobné barevné odstíny. Všechno se nějak označuje, tento styl (společně s Pollockovým) jako abstraktní expresionismus.



Hnědá, černá



červenofialová



Žlutá a zlatá



Zelená na hnědé







'Magenta, černá, zelená na oranžové', olej
na plátně, 1947, Museum of Modern Art

Mark Rothko našel svůj vlastní výraz až po roce 1947 a to v abstraktních kompozicích horizontálních barevných ploch. Eliminuje ze své tvorby jakýkoliv intelektualismus - oprost'uje své obrazy od symbolů a tvarů, nechává působit intimní barvy a vytváří tak ve svých dílech vysoce spirituální atmosféru. Plátna bez určitých forem představují pravé učení abstraktního expresionismu - přímou odpověď na nerozluštitelné tajemství lidské duše. To, že byl Mark Rothko i talentovaným spisovatelem a glosátorem dění nejen ve výtvarném umění nám odhalila až jeho pozůstalost citlivě zpracovaná synem Christopherem Rothkem. Výběr z textů Marka Rothka pro edici De arte vychází ve své podstatě z jeho poznámek a manuskriptů k pedagogické činnosti, z reakcí na některé umělecké počiny a z rozhovorů.

-byl převážně malířem samoukem, k abstrakci se stejně jako k filosofiím Dálného Východu dostal v roce 1945

-poté začal ze své tvorby eliminovat jakýkoliv intelektualismus - oprost'uje své obrazy od symbolů a tvarů, nechává působit intimní barvy a vytváří tak ve svých dílech vysoce spirituální atmosféru

- jednoduché barevné kompozice Marka Rothka působí dojmem, že obsahují zvláštní hlubokou pravdu, jakoby byly výsledkem dlouhé a namáhavé meditace – colorfield

- Rothkova plátna bez určitých forem představují pravé učení abstraktního expresionismu - přímou odpověď na nerozluštitelné tajemství lidské duše, Mark Rothko spáchal sebevraždu v roce 1970











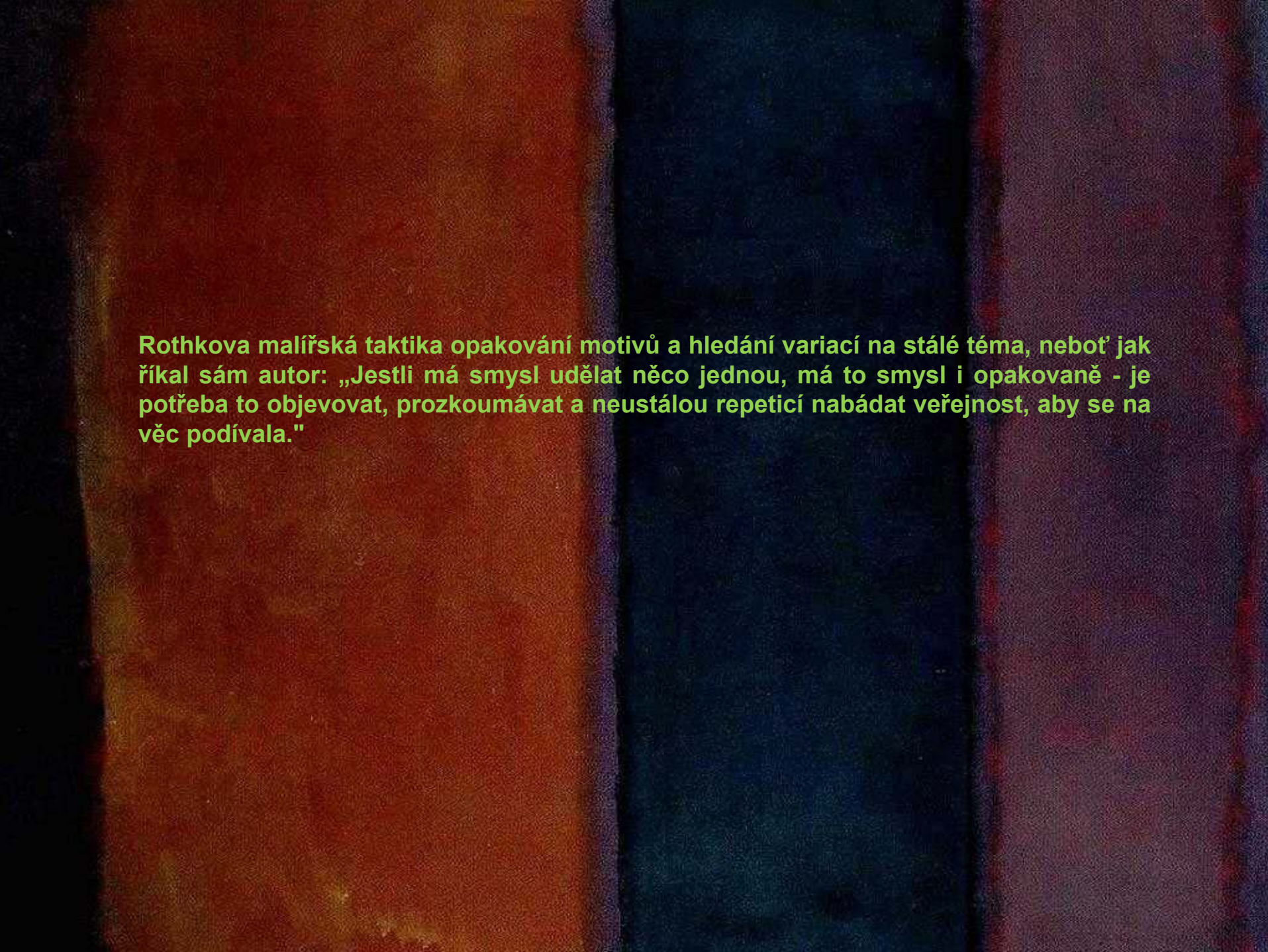
Černá na hnědé





Red Center
1953
Oil on canvas
100 x 60 inches
The Museum of Modern Art, New York
Gift of the artist, 1953





Rothkova malířská taktika opakování motivů a hledání variací na stálé téma, neboť jak říkal sám autor: „Jestli má smysl udělat něco jednou, má to smysl i opakovaně - je potřeba to objevovat, prozkoumávat a neustálou repeticí nabídat veřejnost, aby se na věc podívala.“



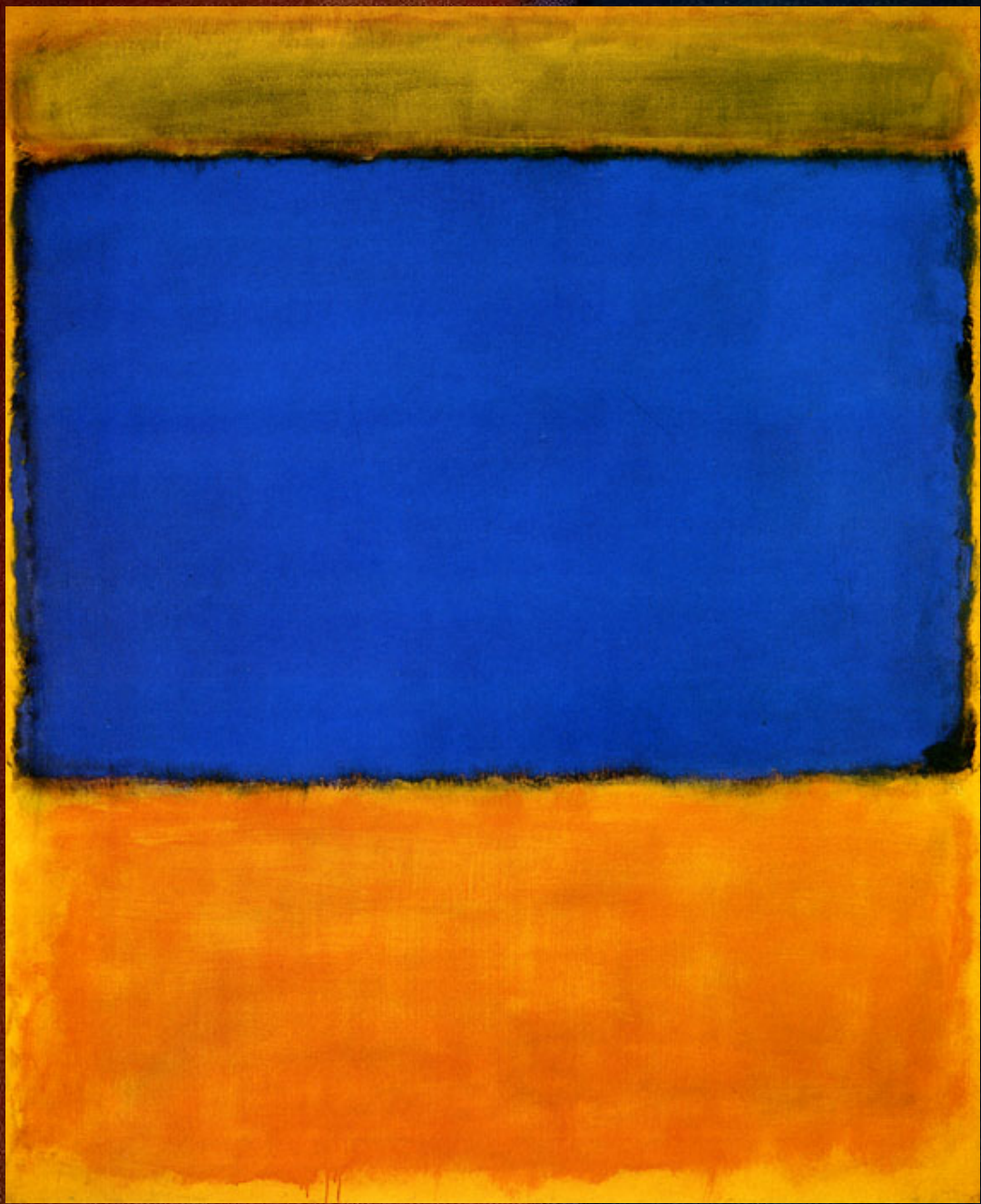


modrooranžová















No. 1

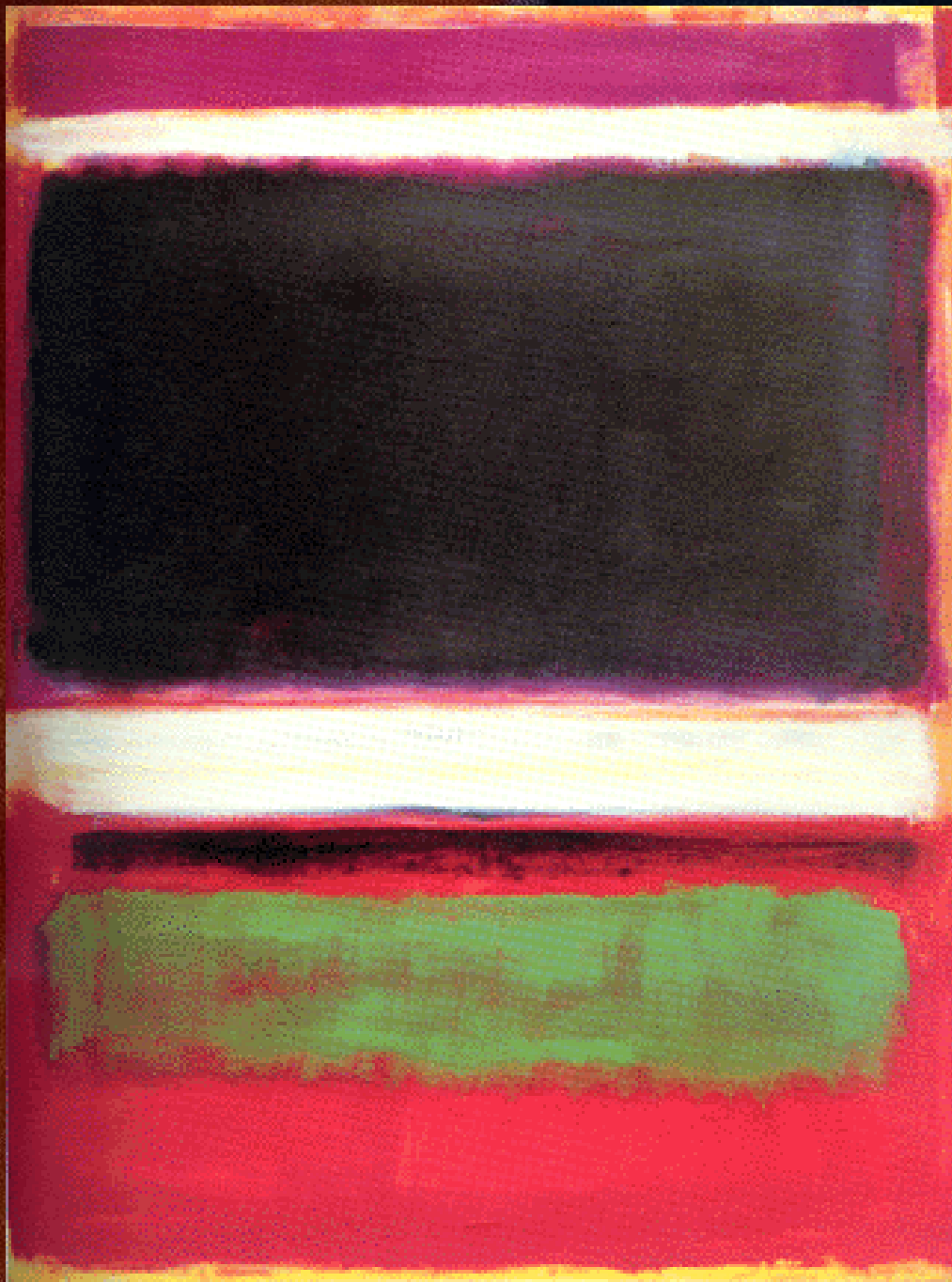
Rothkova malířská taktika opakování motivů a hledání variací na stálé téma, neboť jak říkal sám autor: „Jestli má smysl udělat něco jednou, má to smysl i opakovaně - je potřeba to objevovat, prozkoumávat a neustálou repeticí nabídat veřejnost, aby se na věc podívala.“

Své obrazy oprošťuje od jakýchkoliv tvarů a symbolů, konkrétní obrazce zkrátka neexistují. Nechává působit pouze barvy a vytváří tak duchovní, intimní a tajemnou atmosféru. Svá díla maloval na obrovská plátna, což mělo zcela logický důvod - člověk, který pak stál před jeho obrazem a zprava ani zleva neviděl nic jiného než jen plátno, si tyto zvláštní okamžiky mohl lépe vychutnat. Jednoduše- je to působivější, než pokud bychom se dívali na stejný obraz ve formátu A4.



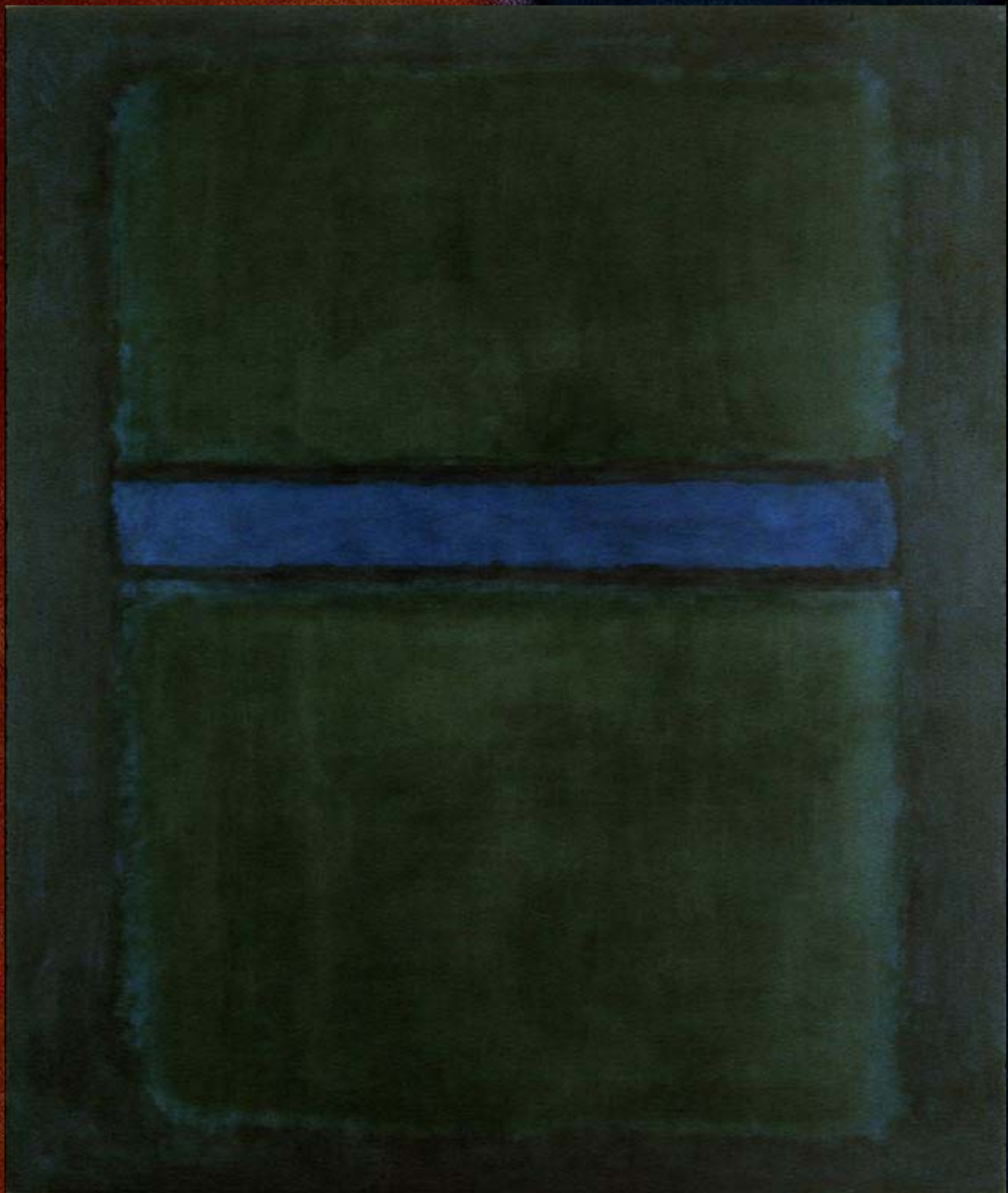
**The National Portrait Gallery
Copyright Smithsonian Institution**









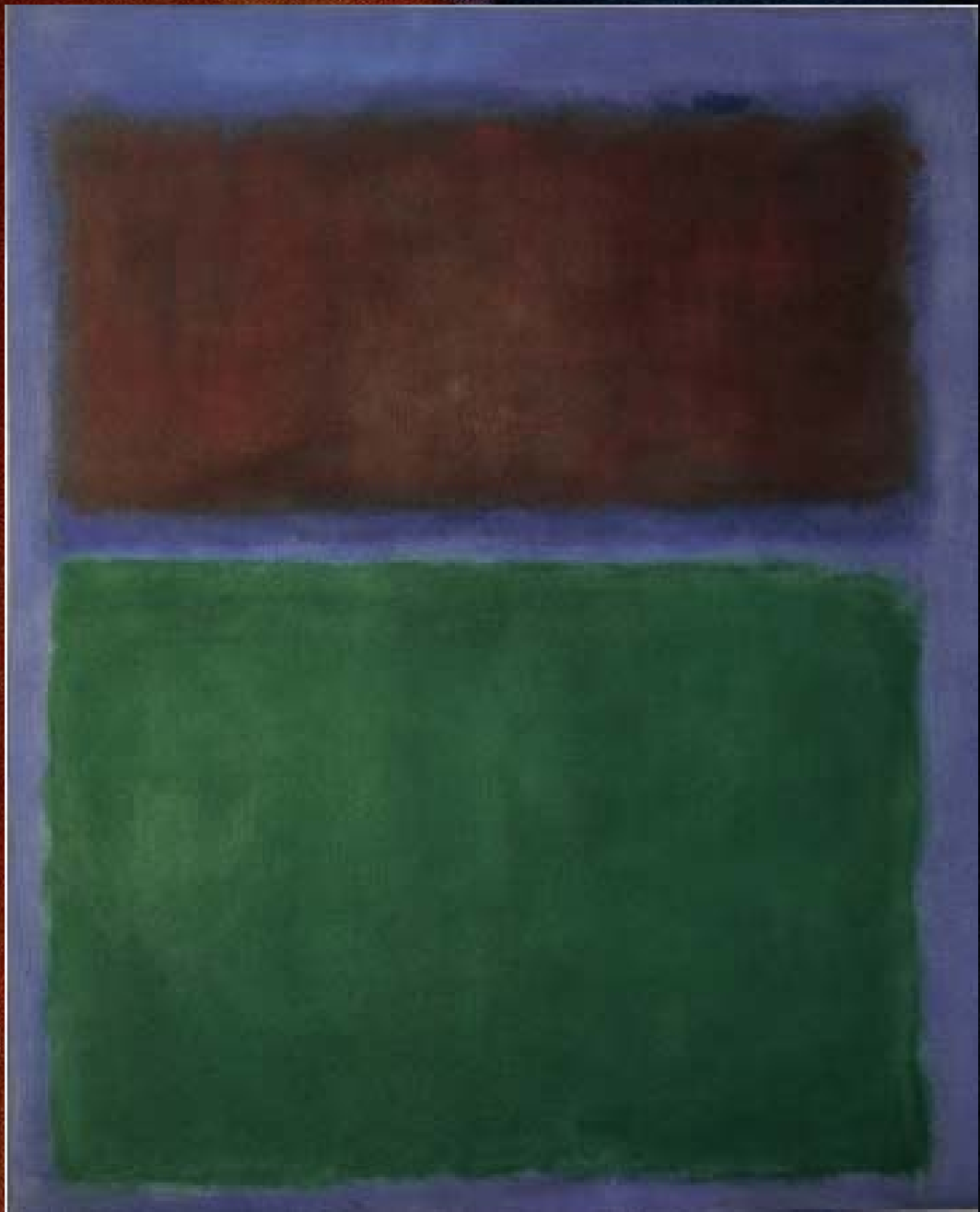












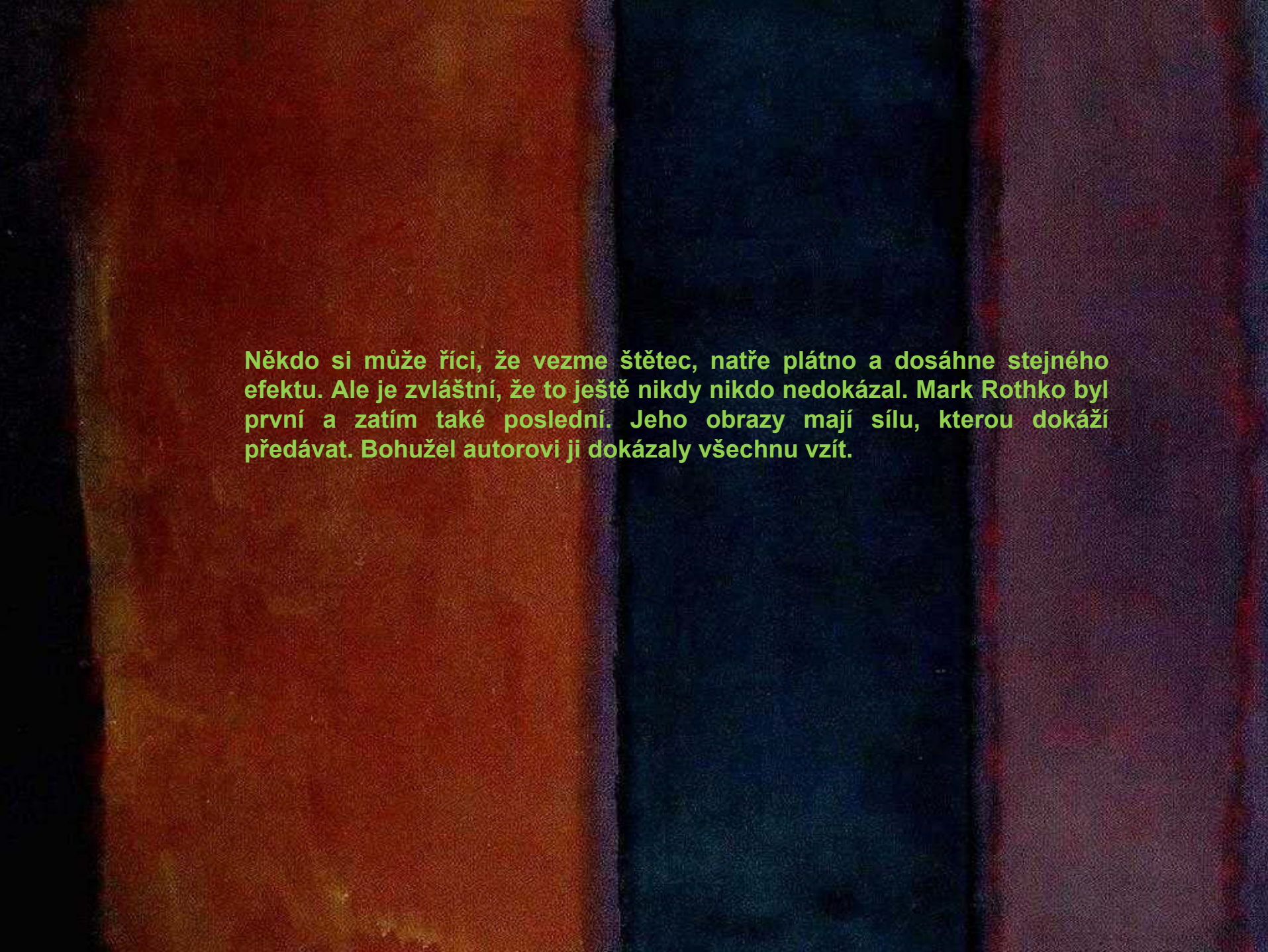








Červený abstrakt



Někdo si může říci, že vezme štětec, natře plátno a dosáhne stejného efektu. Ale je zvláštní, že to ještě nikdy nikdo nedokázal. Mark Rothko byl první a zatím také poslední. Jeho obrazy mají sílu, kterou dokáží předávat. Bohužel autorovi ji dokázaly všechnu vzít.

Použité zdroje informací:

VÁVRA, J.: Od impresionismu k postmoderně. Nakladatelství Olomouc, Olomouc 2001

GOLDING, J.: Cesty k abstraktnímu umění. Barrister & Principal, Brno 2003

<http://kultura.ihned.cz/>

<http://www.artmuseum.cz/>